

მაკა (მარინე) ვასაძე,

საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული
პროფესორი

თეატრის როლი ჰერმეულ ინვილითა ეროვნული იდენტობის შემარჩუნებაში

XXI საუკუნეში, მსოფლიო გლობალიზაციის პროცესში, ეროვნული იდენტობა მრავალი ათეული წელია მსჯელობისა და კამათის საგანია, როგორც საზოგადოებაში, ასევე სამეცნიერო წრეებში. ეროვნული იდენტობა მეცნიერების სხვადასხვა დარგის ჰუმანიტართა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკვლევი თემაა. ამ მიმართულებით შექმნილია არაერთი მნიშვნელოვანი ნაშრომი. რას ნიშნავს იდენტობა? მეცნიერები დაიბნეოთ თავად ცნება „იდენტობის“ განსაზღვრების შესახებ, ზოგი მას ანალიტიკური აზროვნებისთვის ბუნდოვან ტერმინად მიიჩნევს. 2016 წელს „სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის“ წარმომადგენლებმა, „კავკასიის შვეიცარიული აკადემიური ქსელის“ დაკვეთით, საქართველოს მასშტაბით ჩაატარეს კვლევა და წიგნად გამოსცეს ნაშრომი: „ქართული ეროვნული იდენტობა: კონფლიქტი და ინტეგრაცია“. ავტორები აღნიშნავენ:

„უპირველესად, უნდა ითქვას, რომ, ზოგადად, „იდენტობის“ ცნების მკაფიოდ განმარტება იოლი არ არის. როჯერს ბრუბეიკერის აზრით, ტერმინი „იდენტობა“ უაღრესად (ანალიტიკური გაგებისთვის კი – უიმედოდ) ბუნდოვანია. მისი აზრით, „იდენტობას მრავალმნიშვნელობიანი, წინააღმდეგობრივი დატვირთვაც კი აქვს და აქედან გამომდინარე, ჩნდება კითხვა: „გვჭირდება კი ასეთი გადატვირთული, ღრმად ორაზროვანი ტერმინი?“. ამ კითხვას ბრუბეიკერი იქვე პასუხობს: „დიდი უპირატესობით იმარჯვებენ ის მეცნიერები, რომლებიც

ფიქრობენ, რომ ჩვენ ის გვჭირდება“.¹

მეცნიერები დაობენ იმის თაობაზეც, თუ რას მოიცავს და როგორ შეიძლება განისაზღვროს ეროვნული იდენტობა. კვლევების შედეგად შეიქმნა ასპექტთა ერთობლიობა, რომელშიც გაერთიანდა: ისტორია, კულტურა, ეკონომიკა, ენა, რელიგია, ეროვნული სიმბოლოები და სხვა. ხსენებულ ნაშრომში ვკითხულობთ:

„ეროვნული იდენტობის კვლევისას ლეგიტიმურად ჩნდება ასეთი კითხვები: რა ქმნის ნაციონალურ იდენტობას? რა ფაქტორები განაპირობებს იმას, რომ ჩვენ ჩვენს თავს ქართველებად აღვიქვამთ? ჰაიდერისა და შმიდტის აზრით, ეს არის ემოციები ეროვნული იდენტობის გარკვეული ასპექტების მიმართ, რომლებიც მთელ ერს, როგორც მთლიანობას აერთიანებს. ამგვარ ასპექტებად ჰაიდერი და შმიდტი გამოყოფენ: ისტორიას, კულტურას, ეკონომიკას და ერთობასთან სიახლოვის განცდას. ეროვნული იდენტობის განმსაზღვრელ ასპექტებად სახელდება ასევე: ენა, რელიგია და ეროვნული სიმბოლოები, მაგალითად, დროშა, ჰიმნი, ეროვნული გმირები, მითები და სხვა“.²

XIX საუკუნეში, როდესაც საქართველო გუბერნიებად დაყოფილი რუსეთის იმპერიის შემადგენელი ნაწილი იყო, „ერთმორწმუნე“ რუსეთი ყოველნაირად ცდილობდა საქართველოს მოსახლეობის ეროვნული იდენტობის ნიველირებას. იმპერიალისტური რუსეთი ნელ-ნელა, ნაბიჯ-

¹ ბოვიშვილი დ., ოსეფაშვილი ი., გავაშელიშვილი ე., გუგუშვილი ნ., ქართული ეროვნული იდენტობა: კონფლიქტი და ინტეგრაცია, <http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1---0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-11--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-01-1-0utfZz-8-00&a=d&c=civil2&cl=CL2.24&d=HASH0165dad1dd8528700b71a4c1.2.3> გადამოწმებულია 22.05.2018.

² ბოვიშვილი დ., ოსეფაშვილი ი., გავაშელიშვილი ე., გუგუშვილი ნ., ქართული ეროვნული იდენტობა: კონფლიქტი და ინტეგრაცია, <http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1---0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-11--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-01-1-0utfZz-8-00&a=d&c=civil2&cl=CL2.24&d=HASH0165dad1dd8528700b71a4c1.2.3> გადამოწმებულია 22.05.2018.

ნაბიჯ ახორციელებდა თავის ჩანაფიქრს. 1801 წელს დაარღვია ერეკლე მეფის მმართველობის პერიოდში 1783 წელს დადებული ე. წ. გეორგიევსკის ტრაქტატი – სამეგობრო შეთანხმება და გააუქმა: საქართველოს სამეფო დინასტიის მმართველობა, საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესიის ავტოკეფალია, ქართული ტაძრები – ხუროთმოძღვრული ძეგლები კირით შეაბათქაშა. საწადელის მისაღწევად ყოველნაირი ეროვნულის, უპირველეს ყოვლისა კი ქართული ენის აღმოფხვრა სურდა. გავიხსენოთ, თუნდაც ის სავალალო ფაქტი, რომ ქართველი თავად-აზნაურობა ქართულად თითქმის აღარ საუბრობდა. საბედნიეროდ, საქართველოში არსებობდნენ მოაზროვნე ინტელექტუალები, საზოგადო მოღვაწეები, ადამიანები, რომლებიც ყოველნაირად ცდილობდნენ ცნებების – საქართველო და ქართველის – შენარჩუნებას.

სათეატრო ხელოვნება, როგორც ნაციონალური კულტურის შემადგენელი ნაწილი, ეროვნული იდენტობის ერთ-ერთი ქვეასპექტია. XIX-XX სს. მოღვაწე, დიდი ქართველი მოაზროვნე – ილია ჭავჭავაძე, თეატრს მნიშვნელოვან როლს ანიჭებს ეროვნული თვითგამოსატვის, თვითშეგნების საქმეში. ილიას თეატრი (და არა მარტო მას) რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში ორ გუბერნიად არსებული საქართველოს მოსახლეობის გამაერთიანებელ ერთ-ერთ ფაქტორად, ქართული მენტალიტეტის, ქართული იდენტობის შენარჩუნების, რაც მთავარია, ქართული ენის გადარჩენის საუკეთესო საშუალებად მიაჩნდა. ილიასათვის თეატრი იყო ადგილი, სადაც საჯაროდ შეიძლებოდა გაჟღერებულიყო ქართული ენა.

პეტერბურგიდან საქართველოში დაბრუნებული ილია ჭავჭავაძე, სხვა მრავალ ქართულ საქმესთან ერთად, ქართული თეატრის განვითარებისათვის იღვწოდა. ივანე მაჩაბელთან ერთად შექსპირს თარგმნის ქართულ ენაზე, სათავეში უდგება ქართულ ენაზე წარმოდგენების გამართვას, ქართული დრამატული საზოგადოების ერთ-ერთი დამაარსებელია და ა. შ. XIX საუკუნის დიდი ქართველი ენათმეცნიერის, პედაგოგისა და ქველმოქმედის ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი გაგზავნილ

წერილში (1881 წ.) ილია წერდა: „ხომ იცი, თეატრი რა დიდი რამ არის ჩვენისთანა დაცემული ხალხისათვის. მაგის მეტი ნაციონალობის ნიშანწყალი ჯერჯერობით ჩვენ არა გვაქვს-რა! ეგ ადგილია, სადაც ჩვენი ენა საჯაროდ ისმის და საჯაროდ მოქმედებს“.¹

ჩვენი მიზანია გამოვიკვლიოთ XXI საუკუნეში რა როლი აკისრია აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში შემაჯალ კახის რეგიონის სოფელ ალიბეგლოში არსებულ – ქართულ სახელმწიფო თეატრს – საქართველოს ფარგლებს გარეთ მცხოვრებ ინგილოთა ეროვნული იდენტობის შენარჩუნებაში. რატომ არის მათთვის მნიშვნელოვანი ქართული თეატრის არსებობა.

თანამედროვე საინგილო ტერიტორია ისტორიულად კახეთის ჩრდილო-აღმოსავლეთი ნაწილი იყო (საქართველოს ისტორიაში არის ხანგრძლივი პერიოდი, როდესაც ამ მხარეს, ჰერეთის სახელწოდებით, სრული ფეოდალური დამოუკიდებლობა გააჩნდა). თავად ტერმინი – საინგილო – XIX საუკუნეში დამკვიდრდა. ტერმინი გამაჰმადიანებული ქართველებით დასახლებული ტერიტორიის აღმნიშვნელია. ინგილო ძველთურქულად „ინგილი-იანგილო“ – „ახალს“, „ახალამორჯულებულს“ ნიშნავს, ე. ი. ინგილოებს გამაჰმადიანებულ ქართველებს უწოდებდნენ ოსმალები. შემდგომში კი ტერიტორიას სადაც ინგილოები, გამაჰმადიანებული ქართველები ცხოვრობდნენ, საინგილო ეწოდა. აღსანიშნავია, რომ 1918-1921 წლებში, დამოუკიდებელი საქართველოს მთავრობამ ისტორიული ჰერეთის (საინგილო) რეგიონი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შემადგენლობაში დააბრუნა. გასაბჭოების შემდეგ, საქართველოს ეს ტერიტორია ისევ ჩამოაჭრეს და აზერბაიჯანს მიაკუთვნეს.

დღეს, აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში შემაჯალ, ისტორიულ ჰერეთში, კახის რეგიონში 500-ზე მეტი ქართული ოჯახი ცხოვრობს. წარმოშობით ქართველ ინგილოთა უმეტესი

---

¹ გურაბანიძე ნ. (შემდგენელი), ქართული თეატრის მოღვაწენი სასცენო ხელოვნების შესახებ, ილია ჭავჭავაძე, გამომც. „ხელოვნება“, თბ. 1955 წ. გვ. 133.

ნაწილი სოფელ ალიბეგლოში კომპაქტურად არის დასახლებული. მათ, აზერბაიჯანულთან ერთად, კარგად იციან ქართული ენა და ქართულად საუბრობენ, არა მარტო უფროსი თაობის წარმომადგენლები, არამედ ახალგაზრდები და ბავშვებიც. ალიბეგლოელი ინგილოებისათვის, საქართველოს მოსახლეობასთან იდენტობის შესანარჩუნებლად, სხვასთან ერთად, ქართული თეატრი ერთ-ერთი განმსაზღვრელი ფაქტორია.

წლების წინ, ჯერ კიდევ საბჭოთა კავშირის („ბოროტების იმპერიის“) რესპუბლიკები რომ გვერქვა საქართველოსაც და აზერბაიჯანსაც, ქართული დასი ერთმა თავდადებულმა და თეატრით მცხოვრებმა, თეატრის დანიშნულების კარგად გამაცნობიერებელმა ქართველმა – ბატონმა ანზორ დოღენჯაშვილმა დააარსა. მანამდე კი, შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრალური ინსტიტუტის, დრამის ფაკულტეტის კურსდამთავრებულმა (რეჟისორის სპეციალობით) მანანა კვიციანიამ XX საუკუნის 80-იანი წლების დასაწყისში სცენისმოყვარეებთან ერთად, რამდენიმე სპექტაკლი დადგა. 1985 წელს დაარსებულ, ილია ჭავჭავაძის სახელობის სახალხო თეატრს, 2004-ში აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კულტურის სამინისტრომ სახელმწიფო სტატუსი მიანიჭა. დღეს ეს თეატრი ალიბეგლოს ნახევრად დანგრეულ კულტურის სახლშია განთავსებული. შენობის ავარიულობის მიუხედავად, თეატრი შემოქმედებითად აქტიურია, სეზონში 3-4 სპექტაკლს დგამს. რეპერტუარში, ძირითადად, ქართული კლასიკური თუ თანამედროვე ნაწარმოებების მიხედვით შექმნილი სპექტაკლები აქვთ. ალიბეგლოელი ქართველები ქართულ თეატრს ეროვნულობასთან, ქართული ენისა და საქართველოს მოსახლეობასთან იდენტობის შესანარჩუნებასთან აიგივებენ. ვინაიდან, კახის რეგიონში მცხოვრები ქართული წარმოშობის ინგილოებისათვის, მხოლოდ ერთი ქართულენოვანი სკოლა, ქართული ფოლკლორული ანსამბლი და თეატრი არსებობს. აქედან გამომდინარე, მათთვის ქართული თეატრი ისეთივე მნიშვნელოვანია, როგორც XIX საუკუნეში ილია ჭავჭავაძისთვის იყო.

ალიბეგლოში, 2016 წლის შემოდგომაზე, შემთხვევით აღმოჩნდი თანამედროვე სათეატრო სამყაროში უკვე სახელგანთქმული ქართველი დრამატურგის თამარ ბართაიას (მისი პიესები მრავალ ენაზეა თარგმნილი და დადგმული სხვადასხვა ქვეყანაში) წყალობით. კახის რაიონის სოფელ ალიბეგლოში არსებულ ქართულ თეატრში, თავისი პიესის – „მუყაოს სახლები“ – პრემიერაზე დამპატიჟა. სპექტაკლის სანახავად დრამატურგთან, თეატრმცოდნე ნიკოლოზ წულუკიძესთან და ფოლკლორისტ დავით გაგომიძესთან ერთად გავემგზავრე. საზღვარზე გადასულებს: აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კახის ქართული სახელმწიფო თეატრის სადადგმო ნაწილის გამგე – კოტე ბარიხაშვილი და მთავარი რეჟისორი – ნაილი თოფალაშვილი შემოგვეგებნენ. ბატონი კოტეს მისაღმების შემდეგ პირველივე სიტყვებმა: თქვენ ისე იქცევით, მალე აფხაზეთიც ჩვენნაირად აღარ გეხსომებათო, გული მომიწურეს. ქალბატონმა ნაილიმ კი, მანქანაში გეგმა გაგვაცნო: მოგატარებთ კახის რაიონს, ნახავთ, როგორ ცვხორობთ, რა გაკეთდა.

ისტორიულ ჰერეთში არსებული ქურმუხის წმინდა გიორგის სახელობის ტაძარი, ქართულ ისტორიულ წყაროებში, პირველად XIV საუკუნის დასაწყისშია მოხსენიებული. აქ, ადგილობრივი მაჰმადიანი თუ კვლავ გაქრისტიანებული ქართველები, გიორგობის დღესასწაულებზე, 23 ნოემბერს და 6 მაისს ადიან მოსალოცად. კახის რეგიონში ორი აღდგენილი, ამჟამად მოქმედი, წმინდა ნიკოლოზის და წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიებიც (ორივეს ერთი მღვდელი ემსახურება) არსებობს. ალიბეგლოელებისთვის, ქართული ქრისტიანული მართლმადიდებლური მოქმედი თუ არამოქმედი ტაძრები, ასევე ეროვნული იდენტობის შენარჩუნებასთანაა გაიგივებული.

სოფელ ალიბეგლოში ჩასულებს, ნახევრად დანგრეულ კულტურის სახლში, „ქართული თეატრი“ მთელი შემადგენლობით (და არა მარტო თეატრის წარმომადგენლები) დაგვხვდა. იქ, ხანშესულმა, პენსიაზე გასულმა რეჟისორმა გვითხრა: გაგანსენდითო? ცრემლმორეულმა, უჩუმრად, მეორე „დარტყმაც“ მივიღე...

ერთ დღეს, ორი სპექტაკლი ითამაშეს, იაკობ გოგებაშვილის მიხედვით „იავნანამ რა ჰქმნა“ და თამარ ბართაიას „მუყაოს სახლები“. ამჯერად, „იავნანამ რა ჰქმნას“ დადგმის მნიშვნელობაზე ვისაუბრებ. ვფიქრობ, იაკობ გოგებაშვილის ჰუმანური ნაწარმოების არჩევანი, ცნობიერად თუ არაცნობიერად, სწორედ ეროვნული იდენტობის შენარჩუნების მცდელობაა.

ნანახმა მოლოდინს გადააჭარბა. რეჟისორმა ლერი შიოშვილმა იაკობ გოგებაშვილის ნაწარმოების მოკლე, კომპაქტური, ყოვლისმთქმელი ინსცენირება თავად გააკეთა და სპექტაკლი მუსიკალურადაც გააფორმა. ციური ემრაშვილმა კი „არაფრისგან“, მინიშნებებით შექმნა მსახიობებისთვის სათამაშო გარემო.

ორი ფარდა (საქუხარი, ე. წ. „ზადნიკი“) ზურაბ ქართველადის და ნაიბის სამოსახლოს აღმნიშვნელია. მაგდანის სავარძელთან წნულში ჩადებული საქსოვი, თეთრი, ჩამოშვებული, ფერადი ლენტებით გაფორმებული ნაჭერი, ცისარტყელიანი ცის ასოციაციას იწვევს. აქვეა ტაბლამაგიდა... სულ ესაა სპექტაკლის დეკორაცია-რეკვიზიტი. უფროსებთან – ბესარიონ ჭაჭაშვილი, ვაჟა ანდრიაშვილი, ნონა ჭაჭაშვილი, ვიტალი სუყაშვილი, ლამა ასლამაზიშვილი, ბიჭიკო შიოშვილი, მაცვალა ემრაშვილი – ერთად სპექტაკლში ბავშვები და ყმაწვილებიც მონაწილეობენ: ანანო ანდრიაშვილი, თამარ მალუმაშვილი; ბერიკები: ანა ბარიხაშვილი, აჩიკო ჟანაშვილი, ირაკლი ასლამაზიშვილი. თეატრს შტატში სულ 12 მსახიობი ჰყავს, ამიტომაც ხშირად იწვევენ ბავშვებსა და მოზარდებს სპექტაკლებში სათამაშოდ. მათი უმეტესი ნაწილი კახის ფოლკლორულ ანსამბლ „ფესვების“ წევრები არიან.

წარმოდგენას კახის რაიონის გამგეობისა და აზერბაიჯანში საქართველოს საელჩოს წარმომადგენლებიც ესწრებოდნენ. სპექტაკლის დასასრულს ყველას (აზერბაიჯანელს, ქართველს, ლეკს) თვალზე ცრემლი გვედგა. იაკობ გოგებაშვილის ნაწარმოები ხომ იმიტომაცაა დიდი ლიტერატურა, რომ კონკრეტული ამბის განზოგადება, ინტერპრეტაცია ნებისმიერი ხალხის, ქვეყნის წარმომადგენელს შეუძლია.

აზერბაიჯანის რესპუბლიკა მეტ-ნაკლებად უწყობს ხელს თეატრს. დღეს დირექტორ ზიტა ხალილოვას ძალისხმევით, მსახიობებს, ორ რეჟისორსა და ადმინისტრაციაში 2-3 მომუშავეს ხელფასებიც დაუნიშნეს. მაგრამ უჭირთ, ძალიან უჭირთ ჩვენგან მოწყვეტილებს. ზემოთ აღვნიშნე, რომ თეატრი ნახევრად დანგრეულ კულტურის სახლში მართავს წარმოდგენებს. ალიბეგლოელებისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ამ შენობის გარემონტება. აზერბაიჯანის რესპუბლიკის სახელმწიფო სტრუქტურები მათ სთავაზობენ კახის კულტურის სახლში გადაბარებას. ალიბეგლოელები კი ამბობენ, რომ ამ რეგიონში სოფელი ალიბეგლოა დარჩა, წარმომავლობით ქართველი ინგილოებით, კომპაქტურად დასახლებული. მათი აზრით, კახში თეატრის გადასვლა თეატრის გაუქმებას ნიშნავს. ალიბეგლოდან რამდენიმე კილომეტრით დაშორებულ კახში ქართული თეატრი არ იფუნქციონირებს, ვინაიდან ვერ ივლიან ვერც მსახიობები და აღარც მაყურებელი ეყოლება. აქედან გამომდინარე, ქართული ენის და ეროვნული იდენტობის შენარჩუნების, სამიდან (სკოლა, ქართული ფოლკლორული ანსამბლი, თეატრი) ერთ-ერთი მთავარი, მნიშვნელოვანი კერის – თეატრის გადარჩენაში, ვფიქრობ, საქართველოს სახელმწიფო სტრუქტურები უნდა დაეხმარონ. საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტრომ პირველი ნაბიჯები უკვე გადადგა, მაგრამ საჭიროა უფრო მეტი კონკრეტული გეგმების დასახვა-განხორციელება. ვინაიდან, ალიბეგლოს კულტურის სახლი ძალიან ავარიულია და შესაძლოა, სულ მალე დაინგრეს.

თითქმის საუკუნენახევრის წინ, ილია ჭავჭავაძე ილია ოქრომჭედლიშვილს სწერდა: „ცოდვია, ღმერთმან იცის, მომაკვდინებელი ცოდვია, რომ უღონობით და უილაჯობით ჩვენი თეატრი გაუქმდეს“.¹ ილიას ეს სიტყვები დღესაც აქტუალურია აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში შემავალ კახის

---

¹ გურაბანიძე ნ. (შემდგენელი), ქართული თეატრის მოღვაწის სასცენო ხელოვნების შესახებ, ილია ჭავჭავაძე, გამომც. „ხელოვნება“, თბ., 1955, გვ. 133.

რეგიონში არსებულ ქართულ სახელმწიფო თეატრთან მიმართებით. საქართველოს ფარგლებს გარეთ მცხოვრები ქართველებისთვის ქართული ენა ეროვნული იდენტობის შენარჩუნების ტოლფასია, თეატრი კი ენის არდავიწყების, გადარჩენის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კერაა. ვფიქრობ, მათი გვერდში დგომა საქართველოს სახელმწიფო სტრუქტურების, ყოველი ჩვენგანის ვალია.

ალიბეგლოში ჩასვლისას მოხუცმა რეჟისორმა საყვედური მითხრა: რატომ დაგვივიწყეთო; რომ ვბრუნდებოდით, ქალბატონები და ბავშვები (არაჩვეულებრივები: ლამაზები, ნიჭიერები, ჭკვიანები) გვეკითხებოდნენ: კიდევ ხომ ჩამოხვალთ, ხომ აღარ მიგაკატოვებთო?!

გამოყენებული ლიტერატურა:

- ბერძენიშვილი ნ., საქართველოს ისტორიის საკითხები, აღმოსავლეთ კახეთის წარსულიდან, წგნ. 3, თბ. 1966.
- გურაბანიძე ნ. (შემდგენელი), ქართული თეატრის მოღვაწენი სასცენო ხელოვნების შესახებ, ილია ჭავჭავაძე, გამოც. „ხელოვნება“, თბ., 1955.
- ბოგიშვილი დ., ოსეფაშვილი ი., გავაშელიშვილი ე., გუგუშვილი ნ., ქართული ეროვნული იდენტობა: კონფლიქტი და ინტეგრაცია, <http://www.nplg.gov.ge/gsdll/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1---0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-1l--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-0-01-1-OutfZz-8-00&a=d&c=civil2&cl=CL2.24&d=HASH0165dad1dd8528700b71a4c1.2.3> გადამოწმებულია 22.05.2018.